UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rev: Et Eximii Patris P. Francisci Aloysii Kamperger E Societate Jesu Ss: Theologiæ Doctoris ejusdémque olim in Carolo-Ferdinandæa Universitate Pragensi Professoris Publici & Ordinarij Dein ...

Kamperger, Franz Alois

Eystadii, 1705

Articulus V. An respectu operationum Divinarum detur aliqua causa Finalis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-84291

Visual Library

tione finis, & pendent ab intentione finis, & illâ mediante à fine; ergo.

Dixi: *Increatus*, actus voluntatis supra dictos esse effectus finis; in DEO enim aliter quoad hoc est discurrendum, ut dicetur art. sequent.

Sed contrà. Finis est tantùm Causa mediorum: nam finis dicitur id, cujus gratia aliquid fit, quod propriè solis medijs convenit; atqui amor finis, intentio finis, positio finis, gaudium de consecutione finis, neque in creatis sunt verè, & propriè media ad finem, ergo non causantur à fine, nec sunt effectus finis. *Confir*: specialiter de amore simplici, & de intentione finis: quod enim est effectus finis, est propter finem, & procedit ex amore vel intentione finis, atqui amor vel intentio Finis non procedit ex alio amore vel intentione finis, sic enim procederetur in infinitum; ergo hujusmodi amor, vel intentio finis non est effectus finis. *Confir*: 2. Specialiter de actibus, qui consequuntur consecutionem finis: quia finis non causat, postquam jam est obtentus, quia causalitas finis consistit in motione voluntatis ad obtinendum finem, obtento autem fine, non ampliùs movetur voluntas ad finem obtinendum, ut per se patet; ergo actus, qui sequuntur fine jam obtento, non possunt esse effectus finis. *Confir*: 3. Specialiter de positione finis: Quia si positio finis est effectus finis: ergo finis erit effectus & causa sui ipsius: quod enim est causa positionis alicujus rei, est causa ipsius rei, quæ per eam actionem ponitur: sequela autem est falsa: quia causa debet distingui ab effectu, & influere in aliud esse: unde etiam causa finalis dicitur esse ea, cujus gratiâ fiunt *cetera*, id est alia aliqua, & distincta. Hoc autem non contingeret, si finis esset causa & effectus suiipsius. *Resp: ad argument: Neg: Maj: Ratio patet ex dictis*: quia illud est effectus finis, quod est propter finem, & ordinatur aliquomodo ad finem, aut procedit ex cognitione finis: tales autem sunt actus amoris & intentionis finis &c. ùt probatum est pro Conclus: ergo. *Hinc Ad 1. Confir: Resp: Similiter Neg: alteram partem Maj:* ut enim aliquid fit propter finem, & procedat ex Fine, sufficit, quòd aliquomodo sit ad finem, & procedat ex bonitate cognita finis, licèt non procedat ex amore, vel intentione prævia finis. Atqui hoc convenit etiam amori simplici, vel intentioni efficaci finis. ergo: *Ad 2. Resp: iterum Neg: Maj: & Probat: ipsius universaliter sumptam:* quia ut aliquid, causetur à fine, sufficit, quòd ordinetur ad finem, & procedat ex fine, atqui gaudium, & delectatio, quæ sequitur consecutionem finis, non procedit aliunde, quàm ex fine possesso, & consecuto, ordinatúrque ad finem, non quidem obtinendum, sed perficiendum, & cum firmitate possidendum, ut superiùs dictum est; ergo. *Ad 3. Responsum est art: 1. ad 2. Confirm. 1. argumenti*, ubi dixi, finem esse causam & effectum secundùm aliud, & aliud esse: causa enim est, sumptus secundùm esse existens in cognitione, vel intentione, effectus verò, secundùm quod existit physicè, & in executione.

ARTIC. V. *An respectu operationum Divinarum detur aliqua Causa Finalis?*

Resp: dari respectu operationum Divinarum ad extrà, non item respectu operationum ad intrà, nisi ratione nostrâ. Probatur 1. pars de operationibus ad extrà: *Universa enim propter semetipsum operatus est Dominus.* Prov. 16. (est autem ibi sermo de operationibus DEI ad extrà) atqui *ly propter* denotat habitudinem alicujus ad aliquid, tanquam ad causam finalem, ergo operationum DEI ad extrà datur aliqua causa finalis. 2. Quia omne agens agit ex intentione Finis, aliàs non ageret potiùs hoc, quàm illud, nisi merè casu & fortuitò, quod est absurdum, atqui DEUS respectu operationum ad extrà est verè, ac propriè agens, seu Causa, ergo, quæ sic agit, agit ex intentione certi cujuspiam Finis, Atqui, quæ procedunt ex fine intento, habent causam finalem: dependent enim à Fine à priori, & tanquam à ratione volendi, & faciendi illa in ordine ad ipsum, in quo consistere diximus Causam finalem Quæst: hàc 2. a. 5. ad 2. ergo &c. 3. Quia causa finalis est, cujus gratiâ, sive, propter quod aliquid fit, & consequenter causari finaliter, est fieri aliquid gratiâ alicujus, sive propter aliquid, atqui operationes DEI ad extrà fiunt, & fiunt propter aliquid, nimirum propter DEUM, & bonitatem DEI, ut patet ex illo Prov: 16. antè citat: *Universa propter semetipsum &c.* ergo causantur finaliter. 4. Quia Finis est causa finalis mediorum, sed operationes DEI ad extrà habent se, ut media, sive, ut bonum utile ad aliquem Finem, v.g. Incarnatio, habet se, ut medium, & bonum utile ad nostram salutem &c. ergo Finis operationum ad extrà est causa Finalis ipsarum. 5. Inter causas sibi subordinatas, si non datur prior, neque datur causa posterior, sed omnes aliæ causæ subordinantur finali, quæ est causarum omnium prima: materia enim non causat formam, vel compositum, nisi mota ab agente, seu causa Efficiente, similiter neque forma causat materiam, vel compositum, nisi producatur ab agente, agens autem, seu Efficiens, non movet, neque producit, nisi ex intentione vel cognitione Finis, qui est ratio agendi, in quo consistit causa finalis: ergo ubi non datur causa finalis, neque dantur aliæ causæ:

sed

sed respectu operationum DEI ad extrà dantur aliæ causæ, materialis, formalis, aut saltem efficiens, ergo respectu earundem datur finalis.

Probatur 2. pars de operationibus ad intrà. 1. Quia effectus verè ac propriè dictus debet aliquomodo esse & fieri à causa. atqui operationes DEI ad intrà non fiunt, nec causantur realiter, sive à DEO, sive ab alia causa, cùm sint idem realiter cum DEO, qui est incausatus, ergo, realiter loquendo, non sunt effectus causæ finalis. 2. Quia omnis effectus realis pendet realiter à sua causa, & refertur realiter ad causam, atqui operationes DEI ad intrà v.g. volitiones divinæ, neque referuntur realiter ad DEUM, nec dependent à DEO, cùm sint idem cum DEO, nihil autem pendeat realiter à se ipso, vel referatur ad se ipsum; neque etiam referuntur ad aliquid extra Deum, ut patet ex Q. 13. art: ultimo de DEO Uno, ergo &c. 3. Quia ubi non datur causa efficiens, ibi non datur causa finalis: causa finalis enim est, cujus gratiâ aliquid fit, nihil autem fit, nisi ubi datur efficiens; atqui respectu operationum DEI ad intrà, quæ sunt idem realiter cum DEO, non datur causa efficiens, ut constat, ergo neque finalis.

Probatur 3. pars. Quia inter actus Divinos datur ordo, seu prioritas, & posterioritas rationis, ut ostendi Q. 12. a. 7. de DEO Uno, & actus voluntatis Divinæ sunt posteriores bonitate divinâ cognitâ, quæ bonitas cùm respectu illorum habeat rationem Finis, ut dictum est Q. 1. a. 3. sequitur, actus voluntatis divinæ procedere, & pendere ratione nostrâ à fine bonitatis Divinæ præcognito, adeóque habere ratione nostrâ causam, vel saltem principium sui finale, bonitatem Divinam. Quæ doctrina est Doctoris Angelici Q. 23. de Verit: a. 1. ad 3. *Voluntas*, inquit, & *volitum aliquando distinguuntur, secundùm rem, & tunc volitum comparatur ad voluntatem, sicut realiter causa finalis; si autem distinguantur tantùm ratione, tunc volitum erit causa finalis secundùm modum significandi. Voluntas ergo Divina comparatur sicut ad finem, ad bonitatem suam, quæ secundùm rem idem est, quod sua Voluntas, distinguuntur autem secundùm modum significandi, unde Voluntatis Divinæ nihil est causa realiter, sed secundùm modum significandi. Nec est inconveniens in DEO significari aliquid per modum causæ: Sic enim Divinitas significatur, ut habens se ad DEUM per modum causæ formalis.* Ita S. Doctor, significans bonitatem Divinam se habere, ut causam finalem respectu Voluntatis Divinæ, secundùm modum significandi, sive ratione nostrâ. *Confirm*: ex eodem S. Doct: 1. p. Q. 19. a. 5. ⊙ ubi, cùm dixisset voluntatem consequi (id est imitari) *intellectum*, ait: *in intellectu sic esse, quod si seorsim intelligat principium, & seorsim conclusionem, intelligentia principij est causa scientiæ conclusionis.* Similiter, *si aliquis uno actu velit finem, & alio actu, ea, quæ sunt ad finem, volitionem finis esse ei causam* volendi, *ea quæ sunt ad finem.* Atqui DEUS ratione nostrâ, & secundùm modum significandi, uno actu vult finem, & alio actu, ea, quæ sunt ad finem, ut ostendi locò superiùs citato, ergo volitio finis est causa volendi ea, quæ sunt ad finem ratione nostrâ; quod autem causatur ab intentione finis, causatur ab ipso fine, ergo finis est in DEO causa volendi ea, sive causa volitionis eorum, quæ sunt ad finem, ratione nostrâ. *Confirm*: 2. Quia per eundem S. Doctorem ibid: ideò non datur causa voluntatis divinæ realiter, quia DEUS realiter omnia vult uno actu, tam finem, quàm media, ergo, cùm DEUS, ratione nostrâ, non omnia velit uno actu, sed uno velit finem, alio ea, quæ sunt ad finem, dabitur ratione nostrâ causa voluntatis divinæ: atqui nulla datur causa, ubi non datur causa finalis, cùm omnes cæteræ causæ subordinentur finali, ut suprà dictum est, ergo respectu Voluntatis divinæ datur ratione nostrâ causa finalis.

Sed contrà 1. Non potest assignari, quænam sit causa finalis operationum DEI ad extrà: si enim dicatur esse ipse DEUS & bonitas Divina, *contrà est;* Quia causa finalis est prima omnium causarum, ergo, si DEUS est causa finalis, cùm sit etiam agens, seu causa efficiens, deberet esse se ipso prior & posterior, quod implicat; ergo non datur causa finalis operationum DEI ad extrà. *Resp*: *Neg*: *Antec*: & dico, causam finalem remotam operationum Divinarum ad extrà esse DEUM, seu bonitatem divinam, proximam verò aliquando esse bonitatem creatam. Ratio est, quia in ijs, quæ habent causam finalem, idem, quod est finis, est etiam causa Finalis; Finis, in quantum est terminus, ad quem ordinantur, vel in quo quiescunt; causa Finalis, in quantum illius gratiâ, & propter illud fiunt; atqui bonitas divina est Finis ultimus operationum DEI ad extrà: proximus verò est aliquando bonitas quæpiam creata, ut Q. 1. a. 3. ostensum est: Finis autem ultimus est remota causa Finalis in ijs, quæ habent causam Finalem, ergo &c. Ad rationem in oppositum *Resp*: *dist: sequel*: DEUS deberet esse se ipso prior & posterior ratione, & secundùm diversam rationem Conc: secundùm rem, & secundùm eandem rationem Neg: Prior, in quantum est Causa Finalis, posterior, in quantum est agens. Ratio est: Quia cùm DEUS sit Causa Efficiens, Finalis, & exemplaris omnium rerum, sequitur, quòd primum

mum omnium rerum sit realiter unicum. Nihil tamen prohibet in eo considerari multa secundùm rationem, quorum quædam priùs cadant in Intellectu nostro, quàm alia, ut ait D.Thom: 1.p. Q.44. a.4.ad 4.

2. Cujus datur Finis, illius datur causa Finalis, sed respectu operationum DEI ad intrà, puta volitionis, intellectionis &c. datur Finis, ut suprà Q.1.a.3.dictum est, ergo etiam datur causa Finalis. *Resp: Neg: Maj:* ut enim aliquid habeat Finem, sufficit, quòd habeat terminum, ad quem tendat, vel in quo quiescat, ut verò habeat causam Finalem, debet insuper fieri propter Finem, & terminum; potest autem aliquid quiescere in aliquo, ut termino, licèt nullo modo fiat, ut patet in voluntate divina, quæ quiescit in sua bonitate, & tamen non fit, cùm sit essentialiter à se, & improducta.

3, Quod habet Causam Finalem, debet fieri propter finem, atqui operationes DEI ad intrà nullo modo fiunt, ne quidem ratione nostrâ, quia fieri dicit productionem, & quidem ex nihilo, quod importat manifestè imperfectionem, ergo operationes ad intrà non habent Causam Finalem, ne quidem ratione nostrâ. *Confir.* Causa finalis movet voluntatem: atqui divina voluntas, ne quidem ratione nostrâ, est mobilis, ergo &c. *Resp: Neg: Min:* Nam sicut ad *fieri realiter* sufficit, ut unum esse sit realiter posterius altero, & profluat aliquomodo realiter ab illo, ita *ad fieri ratione nostrâ* sufficit, ut unum objectum sit posterius in intellectu nostro, quàm alterum, profluátque aliquomodo in intellectu ab altero. Hoc autem tunc contingit, quando id, quod est prius in intellectu, est simul ratio ejus, quod est posterius; Atqui DEUS & bonitas divina prius est in nostro intellectu, quàm ejus operatio ad intrà, v.g. velle (priùs enim cadunt in intellectu nostro ea, quæ pertinent ad esse rei, quàm quæ ad operari) & ipsum velle profluit aliquomodo in intellectu nostro à bonitate divina: quia bonitas divina concipitur à nobis, ùt ratio volendi, quæcunque DEUS vult, ergo velle divinum, quod est operatio DEI ad intrà, fit ratione nostrâ à bonitate divina, tanquam à ratione finali cui. *Ad Confir: Resp. 1. Neg: Min:* oppositum enim patet ex D. Thom: 1.p. Q.19.a.2.ubi ait, DEUM quidem velle alia à se, quia tamen illa non vult, nisi propter Finem, qui est sua bonitas, *non sequi, quòd aliquid aliud moveat voluntatem ejus, nisi sua bonitas*; ergo supponit, voluntatem divinam moveri, & esse mobilem, nimirum à sua bonitate, non quidem realiter, sed ratione nostrâ, & secundùm modum intelligendi. Et ratio est: Quia, ut voluntas divina dicatur moveri ratione nostrâ, sufficit, quòd à nobis intelligatur aliquid per modum rationis volendi, & sinè quo non intelligeretur DEUS hoc, vel illud velle, sic autem à nobis concipitur bonitas divinà, propter quam DEUS intelligitur velle, quidquid vult. *Resp: 2. dist: eand: Min:* Voluntas divina non est mobilis motu propriè dicto, etiam ratione nostrâ, prout scilicet motus significat operationem imperfectam, sive, actum entis existentis in potentia, prout in potentia. Conc: motu improprie dicto, prout motus significat operationem quamcunque, sive perfectam, sive imperfectam, sive productam, sive improductam, Neg: Cùm enim Voluntas divina verè operetur, & velit, verè etiam hoc sensu movetur, movetúrque à causa finali, nimirum à bonitate sua, in quantum hæc est ratio volendi omnia cetera, quæcunque vult in ordine ad ipsam. Vide etiam dicta suprà Q. 1. a. 4. ad 2. & de DEO Uno Q.8. a.3.

Artic:VI. *An respectu hominis, aliorúmque agentium naturalium detur Causa Finalis?*

Resp: dari. Prob: 1. Quia homo passim ab omnibus dicitur agere, & operari *propter Finem*, sed *ly propter* significat causalitatem, & causam finalem, sicut *ly ab* dicit causalitatem efficientem *ly ex* materialem, *ly guâ*, vel *per quam* formalem, ergo. 2. Quia omnia agentia agunt ex intentione vel cognitione Finis, ergo etiam homo, & alia agentia naturalia, quod autè procedit ex intentione vel cognitione finis, causatur à Fine, habétque causam finalem, juxta dicta art: præced: in principio, ergo. 3. Quia homo multa operatur, tanquam bonum utile, & medium ad aliquem Finem, media autem causantur à fine, ergo. 4. Quia causa finalis est omnium prima, cui aliæ omnes causæ subordinantur, ut dictum est, atqui operationes humanæ, & aliæ causantur in genere aliarum causarum, puta efficienter, formaliter, materialiter, ergo etiam finaliter. 5. Quia movere, impellere, allicere est causare, atqui Finis movet, impellit, allicit voluntatem humanam ad volendum, & faciendum, ut constat, ergo respectu illius causat. 6. Quod dat speciem alicui est causa ipsius, atqui finis dat speciem actibus humanis, ut suô locô dicetur, non dat autem illis speciem per modum principij effectivi, aut formæ physicæ, utrumque enim horum dat rebus speciem per influxum physicum, &, ut existens physicè; Finis autem dat solùm speciem intentionaliter, & prout existens in cognitione, quod est proprium causæ finalis, ergo Finis est causa, & quidem finalis, actuum humanorum. *Prob: denique* plerisque argumentis Q. hâc 2. a. 1. adductis: non solùm enim probant finem esse causam, sed etiam esse causam respectu hominis, aliorúmque agentium natu-